

POSTANOWIENIE

26 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 26 czerwca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa I.P. i M.P.
przeciwko Bankowi w W.
o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Banku w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 18 grudnia 2023 r., V ACa 1559/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od Banku w W. na rzecz I.P. i M.P. 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami
w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 9 sierpnia 2022 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy zasądził od Banku w W. na rzecz I.P. i M.P. bliżej określoną kwotę z odsetkami ustawowymi za opóźnienie (pkt 1), ustalił nieistnienie stosunku prawnego, wynikającego z umowy kredytu mieszkaniowego zawartej 14 czerwca 2007 r. pomiędzy powodami a poprzednikiem prawnym pozwanego (pkt 2) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powodów koszty procesu (pkt 3).

Wyrokiem z 18 grudnia 2023 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku na skutek apelacji pozwanego zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1. o tyle tylko, że zmienił datę początkową naliczania odsetek, oddalając powództwo o zapłatę w pozostałym zakresie (pkt I), oddalił apelację w pozostałej części (pkt II) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powodów koszty postępowania apelacyjnego (pkt III).

Pozwany, zwany dalej „skarżącym”, wniósł od powyższego orzeczenia skargę kasacyjną, zaskarżając je w części – zmieniającej zaskarżony wyrok w punkcie 1. oddalającej apelację w pozostałej części i zasądzającej od pozwanego na rzecz powodów koszty postępowania apelacyjnego. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a to przepisów: art. 4 ust. 2 Dyrektywy 93/13, art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13, art. 65 k.c., art. 354 k.c., art. 358 § 2 k.c., art. 385¹ k.c. oraz art. 69 ust. 3 Prawa bankowego, a także zwrócił uwagę na konieczność dokonania wykładni art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 327¹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Ponadto skarżący sformułował istotne zagadnienia prawne:

- czy w przypadku uznania w wyniku kontroli incydentalnej obecnych w umowie o kredyt indeksowany kursem waluty obcej klauzul *spreadowych* nieokreślających głównego przedmiotu umowy, za niedozwolone (nieuczciwe) warunki umowne, prawidłowym jest przyjęcie nieważności całej umowy, skoro klauzule ryzyka walutowego, określające - zgodnie z jednolitym orzecznictwem

Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej - główny przedmiot tej umowy, nie stanowią niedozwolonych (nieuczciwych) warunków umownych;

- czy wobec umożliwienia kredytobiorcom posiadającym kredyty denominowane lub indeksowane do waluty innej niż waluta polska dokonywania spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonania przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie na podstawie wyżej powołanego art. 69 ust. 3 Prawa bankowego, wzięwszy pod uwagę aksjomat racjonalności krajowego ustawodawcy, uzasadnione jest przyjęcie, że kredyty denominowane lub indeksowane do waluty innej niż waluta polska są kredytami udzielonymi w złotych polskich, skoro dokonanie przez kredytobiorcę spłaty raty kapitałowo-odsetkowej albo dokonanie przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w walucie, do której denominowany lub indeksowany jest kredyt, prowadzi do skutecznego spełnienia świadczenia wynikającego ze stosunku zobowiązaniowego w postaci umowy kredytu oraz zaspokojenia wierzyciela w osobie kredytodawcy, bez konieczności dokonywania jakichkolwiek przeliczeń bądź innych operacji walutowych wpłacanych przez kredytobiorcę środków w walucie innej, niż waluta krajowa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Skarga kasacyjna pozwanego nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, że w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Analiza skargi kasacyjnej w odniesieniu do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wskazuje, że skarżący nie sporządził w sposób prawidłowy uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania w tym zakresie. Pomimo bowiem wskazania szeregu przepisów, które, zdaniem skarżącego, wymagają dokonania wykładni, co powinno wiązać się z odrębnym uzasadnieniem dla każdego z nich, skarżący sporządził tylko jedno wspólne uzasadnienie, z którego dodatkowo wynika, że TSUE wypowiedział się już obszernie odnośnie do wykładni tych przepisów.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń

(zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Przedstawione przez skarżącego zagadnienia prawne nie czynią zadość tym wymaganiom. Przede wszystkim, skoro sam skarżący łączy stawiane zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) z wątpliwościami i rozbieżnościami w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), w istocie przyznaje, że zagadnienia te nie są nowe i były już analizowane w orzecznictwie.

Wskazane przez skarżącego kwestie były w ostatnim czasie przedmiotem wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego, który szczegółowo i wyczerpująco omówił wszystkie kwestie podnoszone obecnie przez skarżącego. Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że niedozwolone są postanowienia umowne pozostawiające możliwość ustalenia kursu CFH, a tym samym wysokości świadczeń stron, arbitralnej decyzji jednej z nich; takie postanowienie umowne uznawane jest za niedopuszczalne w każdej sytuacji (zob. np. wyroki SN: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21). Analogicznie oceniane są przez Sąd Najwyższy klauzule przeliczeniowe w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej, jako określające główne świadczenie stron (zob. np. wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; podobnie w orzecznictwie TSUE zob. wyroki: z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai, pkt 49-50; z 26 lutego 2015 r., C-143/13, Matei, pkt 54; z 23 kwietnia 2015 r., C-96/14, Van Hove, pkt 33; z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriciuc i in., pkt 35; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Dziubak, pkt 44).

Wyrażane w przytoczonych powyżej orzeczeniach poglądy znalazły w pełni odzwierciedlenie w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r. (III CZP 25/22), w której Sąd Najwyższy jednoznacznie przesądził, że w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Natomiast w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Konsekwencją uznania postanowienia umownego za bezskuteczne jest działająca *ex lege* sankcja bezskuteczności niedozwolonego postanowienia, połączona z zasadą związania stron umową w pozostałym zakresie (zob. np. uchwała SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56). W orzecznictwie przyjmuje się jednocześnie, że w sytuacji, gdy eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej deformacji regulacji umownej, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron, nie można przyjąć, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy (zob. wyroki SN: z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22; z 28 września 2022 r., II CSKP 412/22).

W kwestii wykładni art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 327¹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. nie istnieją na kanwie niniejszej sprawy takie rozbieżności w orzecznictwie sądów, na jakie powołuje się pozwany. Sąd Apelacyjny w toku postępowania odwoławczego naprawił braki orzeczenia Sądu Okręgowego, dotyczące sfery motywacyjnej odnoszącej się do kwestii upadku umowy ze względu na abuzywny charakter postanowień umownych w niej zawartych. Należy zwrócić uwagę, że postępowanie odwoławcze w ramach k.p.c. opiera się na modelu apelacji pełnej, który nie ogranicza apelującego jedynie do wskazania podstaw określonych w kodeksie, lecz na podstawie art. 382 k.p.c. przyznaje mu także możliwość wprowadzenia nowego materiału dowodowego i faktycznego. Treść art. 386 § 1 k.p.c. przewiduje, że w razie uwzględnienia apelacji sąd drugiej instancji zmienia zaskarżony wyrok

i orzeka co do istoty sprawy, natomiast rozstrzygnięcie o innej treści możliwe jest wyłącznie w przypadku zaistnienia przesłanek procesowych nieważności postępowania (art. 386 § 2 k.p.c.) czy odrzucenia pozwu albo podstawy do umorzenia postępowania (art. 386 § 3 k.p.c.). Wyjątkiem od opisanej zasady jest unormowanie art. 386 § 4 k.p.c., zgodnie z którym sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Z tych względów przyjąć należy, że zasadą polskiego systemu prawnego jest orzekanie przez sąd drugiej instancji reformatoryjne, nie zaś kasatoryjne.

Sąd drugiej instancji skorygował rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji o odpowiednie ustalenia faktyczne oraz rozważania poświęcone charakterowi umowy, a zatem takie, które dotyczyły podstawy prawnej zapadłego rozstrzygnięcia. Sąd Apelacyjny nie dostrzegł ani konieczności dokonywania w sprawie postępowania dowodowego na nowo, ani nie znalazł przyczyn dla przyjęcia, że doszło „do nierozpoznania istoty sprawy” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lutego 2024 r., III CZ 369/23).

Natomiast skarżący nie podjął się nawet wyjaśnienia, jakie rozbieżności w orzeczeniach sądów powszechnych w zakresie stosowania wskazanych przez niego przepisów, lecz zanegował wprost zapadłe rozstrzygnięcie. W treści uzasadnienia wniosku dotyczącego powołanych przepisów trudno doszukać się konkluzji, w jaki sposób rzekome rozbieżna wykładnia przepisów prowadzi do funkcjonowania w obrocie sprzecznych ze sobą rozstrzygnięć, które zostały wydane w tożsamyh sytuacjach faktycznych i prawnych. W ocenie Sądu Najwyższego model apelacji pełnej umożliwił Sądowi odwoławczemu uzupełnienie rozważań prawnych, a trzeba przy tym zaznaczyć, że jeżeli zaskarżone orzeczenie, mimo błędnego uzasadnienia czy występujących w nim nieścisłości, odpowiada ostatecznie prawu, to brak podstaw do poddawania go kontroli kasacyjnej.

Wobec powyższego nie można przyjąć, że wskazane przez skarżącego kwestie stanowią istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy nie znajduje także nowych argumentów, mogących świadczyć o potrzebie ponownego rozważenia obecnego stanowiska.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz w zw. z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

A.W.

[SOP]